

INDEX

PROOEMIUM pag. 5-11

PARS PRIMA

DE IPSO INCARNATIONIS MYSTERIO.

Huius partis divisio in tria capita. 15-17

CAPUT PRIMUM

QUAEST. I. De convenientia incarnationis.

QUAEST. I. — THESIS I. Incarnatio de sui ratione, nullam habet in quacumque hypothesi disconvenientiam cum divinis attributis, sed absolute dicenda est convenire Deo , et non dedecere eius Maiestatem.	18-23
THESIS II. Fuit etiam convenientissima incarnatio in ordine ad reparationem generis humani lapsi; imo, ut divinae iustitiae pro peccato condigne satisfieri posset, omnino requirebatur	23-31
THESIS III. Quamvis, peccato non existente, adhuc sua incarnationi fuisset convenientia, ad factum tamen quod attinet, probabilius dicitur hoc divinum opus in reparationem humanae naturae ita ordinatum, ut vi praesentis decreti, si homo non peccasset, Deus incarnatus non fuisset.	31-42
THESIS IV. Conveniens demum fuit ut incarnatio, nec statim fieret ab origine mundi, nec etiam differretur in finem saeculorum, sed in medio temporum perficeretur, sicut reipsa effecta est	42-47

CAPUT SECUNDUM

QUAEST. II-XV. De modo unionis Verbi incarnati.

<i>Comprehendit quaestiones de modo unionis secundum se, de persona assumente, et de natura assumpta</i>	48
--	----

§ I. DE IPSA UNIONE HYPOSTATICA.

QUAEST. 2. — Necessitas praeviae disputationis de natura et supposito	48-49
<i>Principia S. Thomae</i>	49-76
<i>Principia ab aliis theologis propugnata</i>	77-87
<i>Principia heterodoxa</i>	87-88
<i>Conclusio</i>	88
THESIS V. Unio Verbi incarnati facta est in persona, non autem in natura	90-99
THESIS VI. Haeretica est sententia eorum qui unionem incarnationis in persona, sed non in supposito seu hypostasi factam esse dixerunt; item eorum qui posuerunt, partes naturae humanae a se invicem separatas uniri Filio Dei accidentaliter; sed fide catholica tenendum est, unionem divinitatis ad humanitatem esse <i>hypostaticam</i> , id est <i>secundum subsistentiam</i> , adeoque recte dici potest personam Christi post incarnationem esse compositam, in quantum una et eadem in duabus naturis subsistit	99-110
THESIS VII. Non explicatur unio incarnationis per hoc, quod Verbum assumpsit naturam cui omnia adsunt positiva hypostasis creatae constitutiva, et sola deest ad personae rationem, assumptionis negatio. — Item nec per hoc, quod humanitas propriam habens existentiam, sed modalitate personalitatis destituta, formaliter coniungitur Verbo per quemdam, ut aiunt, unionis modum substantialem. — Item nec per hoc, quod personalitas Verbi est loco illius termini quo alias, iuxta Caietanum, natura creata ultimo terminatur, et fit suppositum. — Sed explicatur per hoc, quod humanitas sic communi-	

- catur Verbo, ut in illo existat et non in semetipsa, quatenus scilicet, esse personale Filii Dei supplet vices creatae existentiae, sive proprii actus essendi qui eidem humanitati naturaliter debebatur 111-145
- THESIS VIII. Unio hypostatica sumpta pro relatione innascente inter duo unita, est in sola natura humana realiter, in Verbo autem secundum rationem tantum 145-148
- THESIS IX. Unio incarnationis, etsi facta non sit per gratiam habitualement, est donum supernaturale per excellentiam; ipsam nulla merita, nec ipsius Christi, nec alterius cuiusvis, praecedere potuerunt; dici tamen potest Christo naturalis, in quantum est in humanitate ipsius ex virtute naturae divinae a primo instanti conceptionis sive nativitatis 148-150
- Conclusio *in qua tota quaestio breviter recapitulatur* 150-153

§ 2. DE MODO UNIONIS EX PARTE PERSONAE ASSUMENTIS.

- QUAEST. 3. — THESIS X. Personae divinae propriissime et primario convenit denominatio assumentis; naturae autem, nonnisi secundario et ratione personae cum qua est realiter idem. Quod quidem omni ex parte adhuc maneret verum, etiamsi per impossibile non essent relationes quibus in Deo supposita multiplicantur 154-156
- THESIS XI. Solus Filius secundum Scripturas homo factus est, non autem Pater nec Spiritus Sanctus; adeoque fides catholica manifeste docet, unam personam divinam posse sine alia naturam creatam assumere. Sed quoad huius veritatis expositionem, nulla reperiri potest inter varias sententias differentia, quia omnes indiscriminatim dicere debent, uniri humanitatem cum esse Verbi, quod est ipsum esse divinum distincto atque incommunicabili modo habitum per relationem filiationis 156-164
- SCHOLION. *Loquendo de potentia absoluta, nihil repugnantiae est in hoc quod plures personae divinae unam numero naturam assumant, vel e converso, una persona plures naturas* 165-166

THESIS XII. Habita ratione finis incarnationis, conveniens fuit ut Verbum incarnaretur, potius quam Pater vel Spiritus Sanctus . . . 166-167

§ 3. DE NATURA ASSUMPTA
ET COASSUMPTIS PERFECTIONIBUS AC DEFECTIBUS

- QUAEST. 4. — THESIS XIII. Humana natura prae aliis omnibus naturis, fuit a Filio Dei assumptibilis . . . 168-171
SCHOLION, *ubi de effato Patrum: Verbum assumpsisse quidquid in natura nostra, ut Creator, inseruit* 171-172
- QUAEST. 5. — THESIS XIV. Filius Dei assumpsit verum corpus, scilicet carnem ex stirpe Adae propagatam, et similiter animam, eamque intellectivam seu rationalem 172-178
- QUAEST. 6. — THESIS XV. Simul tempore facta est assumptio totius humanitatis et omnium partium eius; sed ordine naturae, recte dicitur Verbum assumpsisse corpus mediante anima, animam mediante spiritu, et partes mediante toto . . . 178-179
- QUAEST. 7. — THESIS XVI. Fuit in anima Christi gratia habitualis; fuerunt etiam virtutes et dona, iis solum exceptis quae cum statu comprehensoris componi absolute non possunt 180-186
SCHOLION *de donis gratiae gratis datae* 186-187
THESIS XVII. In Christo, eoque solo, est absoluta et perfecta habitualis gratiae plenitudo; unde gratia eius vero quodam sensu dicitur esse infinita, et sicut nunquam potuit adaugeri, ita nunquam per gratiam cuiuslibet purae creaturae poterit adaequari 188-192
- QUAEST. 8. — THESIS XVIII. Christus est secundum diversos gradus caput omnium qui vel actu vel potentia supernaturalem vitam participant; caeteris tamen paribus, plenius et perfectius est caput hominum, quam sit angelorum; denique gratia capitis in eo, non re, sed ratione tantum differt a gratia habituali qua anima eius in seipsa sanctificatur 192-198
- QUAEST. 9-10. — THESIS XIX. In Christo a primo instanti suae conceptionis fuit scientia beata, qua divinitas in seipsa videtur; fuit insuper in eo haec scientia secundum summum gradum perfectionis qui dari potest in actuali or-

- dine rerum; per eam denique, anima Christi cognoscit omnia quae Deus scit scientia visionis 198-208
- QUAEST. 11-12. — THESIS XX. Praeter scientiam beatam, fuit ab initio in anima Christi scientia infusa, per quam absque dependentia a phantasmatibus cognovit omnes res naturalis ordinis, necnon et omnia mysteria gratiae quae unquam facta sunt vel fient. Agnoscendum etiam in eo est tertium genus scientiae, scilicet acquisitae, in qua sola profecit secundum naturae ordinem, mensuram aetatis, et rerum experientiam 209-216
- SCHOLION *et conclusio circa modos scientiae quos habuit anima Christi* 216-219
- QUAEST. 13. — *Praevia declaratio circa potentiam animae Christi.* 219-221
- THESIS XXI. Anima Christi, ut instrumentum coniunctum Verbo, habuit per modum habitus, potentiam ad facienda omnia miracula ordinabilia ad incarnationis finem; specialiter vero, et eadem de causa, eius potestati omnis dispositio proprii corporis totaliter subdebatur. 221-230
- QUAEST. 14-15. — THESIS XXII. Christus convenienter assumpsit pro statu viae defectus qui consequuntur ex peccato communi totius naturae, et non regnant plenitudini scientiae et gratiae: illos scilicet omnes et solos qui ad passibilitatem tam corporis quam animae pertinebant. 230-239
- THESIS XXIII. Speciali miraculo tribuendum non est, quod in Christo, simul cum fruitione beata fuerint dolores tam exteriores quam interiores, iidemque tam in parte sensitiva quam in parte superiori; sed horum coexistentia connaturaliter consequeretur ad statum quem habuit Christus in terris, secundum quod unicuique virium permittebatur id agere et pati quod sibi proprium erat, quin bonum vel nocumentum unius potentiae redundaret in aliam 240-248
- NOTA *de Christo comprehensore quantum ad animam, et viatore quantum ad corpus* 248-249

CAPUT TERTIUM

QUAEST. XVI-XXVI. De consequentibus unionem.

Hic sermo est de iis omnibus quae PER LOGICAM DEDUCTIONEM erui possunt ex hac generali praemissa: HUMANITAS EST UNITA VERBO SECUNDUM HYPOSTASIM 250-251

§ 1. DE CONSEQUENTIBUS UNIONEM

QUANTUM AD EA QUAE COMPETUNT CHRISTO,

TAM SECUNDUM RATIONEM ENTIS, QUAM SECUNDUM RATIONEM UNITATIS.

- QUAEST. 16. — THESIS XXIV. Ex hoc quod humanitas et divinitas unitae sunt in uno Verbi supposito, consequitur quod concreta utriusque naturae, vere et proprie de se invicem praedicantur. — Consequitur etiam quod idiomata sive proprietates naturae tam divinae quam humanae, adiective significata, possunt indifferenter praedicari de quibuslibet nominibus supponentibus pro hypostasi, sive nomen de quo dicuntur det intelligere utramque naturam, sicut hoc nomen *Christus*; sive solum naturam divinam, sicut hoc nomen *Deus*, vel *Filius Dei*; sive solum naturam humanam, sicut hoc nomen *homo*, vel *Iesus*. — Non tamen ea quae sunt unius naturae, possunt praedicari de alia, secundum quod in abstracto significantur 251-256
- THESIS XXV. Loquendo de iis quae conveniunt Christo secundum fieri, haec est vera: *Deus factus est homo*; falsa autem ista: *Homo factus est Deus* 256-257
- SCHOLION in quo expenduntur varia quaesita circa modos loquendi 257-259
- QUAEST. 17. — THESIS XXVI. Ex hoc quod secundum fidem catholicam una est Dei et hominis hypostasis, consequitur Christum esse simpliciter unum, et nullo modo duo, sicut auctores primae opinionis apud Magistrum posuerunt. Rursus, contra auctores etiam tertiae opinionis consequitur, non aliud in eo haberi esse existentiae secundum quod ab aeterno est Deus Verbum, et aliud secundum quod in tempore factus est homo. 260-266

- QUAEST. 18. — THESIS XXVII. Ex hoc quod duae naturae integrae et inconfusae in uno Verbi supposito conveniunt, sequitur esse in Christo duas naturales voluntates non contrarias, divinam scilicet et humanam; ipsamque humanam, tam quae rationis quam quae sensualitatis dicitur, fuisse in omnibus subiectam divinae eius atque omnipotenti voluntati 266-273
- THESIS XXVIII. Cum eo ordine quo humana voluntas sub divina infallibiliter continetur, optime stat libertas arbitrii. Quin imo, si solum consideraretur speciale divinitatis regimen in voluntatem assumptam, nequidem libertas contrarietatis censenda foret fuisse intrinsece ablata. Sed quia ex alio titulo auferebatur, id est, ex beatitudine animae, simpliciter dicendum est, nullam fuisse in Christo libertatem a necessitate, respectu eorum quae per divinam legem vel iuebantur vel prohibebantur 274-278
- THESIS XXIX. Ex praemissis consequitur quod, cum vellet Deus absoluta voluntate beneplaciti redemptionem hominum per liberam satisfactionem in morte crucis, eo ipso dicens non est imposuisse Christo praeceptum patendi; sed ipsum beneplacitum divinae voluntatis metaphoricè dicitur in Evangelio praeceptum sive mandatum, secundum quod apud nos homines, praeceptum solet esse signum voluntatis in superiore existentis 278-284
- QUAEST. 19. — THESIS XXX. Sicut duas voluntates, ita duas operationes secundum totidem operatrices naturas, oportet in Christo confiteri; sed quia « agit utraque forma cum alterius communi-
« nione quod proprium est », dum divinitas regit operationem humanitatis, eaque utitur, ac humana vicissim operatio specialem ex divinitate unita sortitur efficaciam, recte Sancti Patres, ad exprimendam hanc ordinis unitatem, operationem in Christo *theandricam*, seu *deivirilem* praedicaverunt 285-290
- SCHOLION. *Ad operationem theandricam maxime pertinet satisfactio qua Christus condigne satisfecit pro peccatis nostris, necnon et meritum quo generi humano meruit restitutionem gratiae.* 291-294

§ 2. DE CONSEQUENTIBUS UNIONEM QUANTUM AD EA
QUAE CONVENIUNT CHRISTO
PER COMPARATIONEM AD DEUM PATREM.

- QUAEST. 20. — THESIS XXXI. Christus secundum naturam humanam est subiectus Patri, imo et sibi ipsi prout una cum Patre et Spiritu Sancto, in natura divina praeest ac dominatur; quare toti Trinitati salutare offerre sacrificium, et iustam pro peccatis satisfactionem potuit exhibere. 295-298
- QUAEST. 21. — THESIS XXXII. Christo secundum quod est homo, et humanam voluntatem habens, competit orare; oravit autem tam pro se quam pro aliis, et omnis eius oratio fuit exaudita. 298-301
SCHOLION *de oratione dominica* 301-303
- QUAEST. 22. — THESIS XXXIII. Christus constitutus est in Ecclesia summus sacrorum minister et sacerdos in aeternum; est autem ipsemet hostia sacerdotii sui, cuius effectus in vera peccatorum expiatione, et in adeptione bonorum aeternorum consistere dicendus est. 303-306
- QUAEST. 23. — THESIS XXXIV. Christus qui est Filius Dei naturalis, nullo modo dici potest adoptivus. 306-310
- QUAEST. 24. — THESIS XXXV. Christus secundum quod homo, fuit praedestinatus ad hoc quod esset Filius Dei naturalis; considerando autem praedestinationem ex parte termini, dicendum est praedestinationem eius fuisse causam et exemplar praedestinationis nostrae 310-314

§ 3. DE CONSEQUENTIBUS UNIONEM, QUANTUM AD EA QUAE
CONVENIUNT CHRISTO PER COMPARATIONEM AD NOS.

- QUAEST. 25. — *Praenotiones de adoratione patriae, dulciae, hyperdulciae* 314-316
THESIS XXXVI. Una est adoratio Christi Dei et hominis, ex parte rei adoratae; debetur autem ei propter divinitatis excellentiam adoratio patriae, qua in eius hypostasi et ipsa coadoratur humanitas 316-320
SCHOLION. *Sicut adoratio dirigitur ad humanitatem, ut ad rem non tam adoratam quam coadoratam in persona Verbi, sic et ad partes humanitatis. Recte autem Verbum incarnatum*

- proponitur specialiter adorandum secundum ipsas partes in quibus peculiare consideratur documentum vel symbolum amoris eius erga nos; unde dicendum est legitimum esse cultum quem Sacratissimo Cordi defert Ecclesia.* 320-323
- THESIS XXXVII. Cultu patriae relativo adoratur imago Christi, et potiori adhuc titulo, praeter caetera passionis instrumenta, ipsum lignum crucis in quo Salvator pro nobis affixus est 323-325
- QUAEST. 26. — THESIS XXXVIII. Christus secundum quod homo, est primus et summus mediator noster apud Deum 325-326

PARS SECUNDA

DE HIS QUAE DEUS INCARNATUS EGIT ET PASSUS EST.

- Divisio huius partis in quatuor capita. 329

CAPUT PRIMUM

QUAEST. XXVII-XXXIX. De his quae pertinent ad ingressum Christi in mundum.

- Praemittitur allegoria de Virgine Matre, ex Luc. X-38 et seq.* . 329-331

- QUAEST. 27. — THESIS XXXIX. De Virgine Matre generaliter tenendum est, quod in ordine reparationis eum locum tenet, quem tenuit Eva in ordine perditionis; nam sicut ex insigni oraculo Geneseos edocemur, totius redemptionis nostrae ratio in quadam recirculatione contra diabolum consistere dicenda est, quatenus omne id quod machinatus fuerat Satanas ad ruinam generis humani, illud ipsum ordine contrario divinitus dispositum est ad salutem. Quo fit ut novo Aadae, id est Christo, indissolubili nexu ad dissolvenda diaboli opera coniungi debuerit nova Eva, id est, Maria. . 332-347

- THESIS XL.** Gratia Virginis omnem aliam gratiam, non hominum modo, verum etiam angelorum, longe exsuperat. Quippe, recti ordinis convenientiae omnino exigebant ut mulier non acquireret ad Deum relationem matris ad filium, nisi mediante proportionata coniunctione secundum spiritum. Ideo haec una sublimis ac prorsus singularis maternitas est, in qua cognatio sanguinis spirituales unionem consequitur, et vicissim unio spiritualis intimitati corporalis cognationis plane commensuratur. 348-353
- COROLLARIUM.** *Pro certo tenendum, originalem gratiam in Maria penitus fomitem abstulisse, et ideo in ipsa, sicut in Domino Iesu Christo, non fuerunt nisi naturales et indetrectabiles defectus qui perfectioni sanctitatis omnino non repugnant.* 353-358
- QUAEST. 28.** — **THESIS XLI.** Fide catholica tenendum est Beatam Mariam permansisse virginem ante partum, in partu, et post partum 358-361
- QUAEST. 29.** — **THESIS XLII.** Oportuit Mariam ante conceptionem Filii Dei, desponsari Ioseph, cum quo, vero matrimonio fuit coniuncta. 361-362
- QUAEST. 30.** — **THESIS XLIII.** Quia demum necesse fuit secundum ordinem a divina Sapientia praestitutum, ut incarnationis executio a Virginis consensu dependeret, ipsaque Virgo Verbum Dei prius mente conciperet quam corpore, ideo id quod in ea erat generandum, ei debuit per angelum annuntiari. 363-365
- QUAEST. 31-34.** — De Christi conceptione *quantum ad materiam ex qua*, deque eius genealogia 366-369
 De Christi conceptione *quantum ad principium activum* 369-370
 De modo, ordine, instantaneitate conceptionis Christi 371-373
- QUAEST. 35-36.** — **THESIS XLIV.** Beata Virgo, cum sit mater Christi secundum temporalem eius natiuitatem, Dei genitrix vere dicitur et est; imo in hoc nomine *Deiparae*, tota recapitulatur fides incarnationis 373-377
- SCHOLION I** *de circumstantiis natiuitatis Christi quoad tempus et locum* 378-381
- SCHOLION II** *de manifestatione Christi nati, et de mysteriis in ea latentibus.* 381-386

- QUAEST. 37. — **THESIS XLV.** Conveniens fuit ut Christus circumcideretur, et quadragesimo die in templo, secundum legis consuetudinem praesentaretur 387-389
- QUAEST. 38-39. — De baptismo, per quem initiatum est publicum ministerium Christi apud populum Israel. 389-390
- Conclusio 390

CAPUT SECUNDUM

QUAEST. XL-XLV. De his quae pertinent ad progressum vitae Christi in hoc mundo.

- Partitio capitis* 391
- QUAEST. 40-42. — De conversatione, tentatione, et doctrina Christi. 391-395
- QUAEST. 43-45. — De miraculis Christi 396
- Quod veritatem, necnon et vim probantem miraculorum Christi luculenter demonstrat nobis Deus in inimicis nostris. 396-401
- Quod argumenta quibus ex ipsa sacri textus relatione ostensionem divinitatis in Christi miraculis elevare conantur, vana sunt et inania 401-408
- Quod duplici de causa miracula per Christum facta, eius divinitatem ostenderunt. . . . 408-410

CAPUT TERTIUM

QUAEST. XLVI-LII. De exitu Christi ab hoc mundo.

- Capitis partitio*. 411
- QUAEST. 46. — **THESIS XLVI.** Convenientissimum fuit ut reparatio nostra, quae finis fuit adventus Christi in mundum, fieret per eius passionem, passionem autem crucis 411-414
- THESIS XLVII.** Christus passus est omne genus passionis humanae, et dolor eius fuit maximus inter dolores praesentis vitae, tametsi ratio superior in ipso, in summa iucunditate contemplationis excelsa divinitatis semper inhabitans, inalterabili essentialis beatitudinis gaudio semper frueretur 415-420
- THESIS XLVIII.** Circumstantiae etiam temporis et loci in passione Dominica, symbolo-

- licae fuerunt atque figurales, id est, plurimis refertae mysteriis 421-425
- QUAEST. 47. — THESIS XLIX. In causis efficientibus passionis Christi, aliter et aliter numerantur tum Iudaei a diabolo moti, tum ipse Christus secundum quod homo, tum denique Pater, imo tota Trinitas 425-427
- QUAEST. 48. — THESIS L. Passio Christi causavit salutem nostram per modum satisfactionis, per modum meriti, per modum sacrificii, per modum redemptionis, ac demum per modum efficientiae. 427-435
- THESIS LI. Christus ex rigore iustitiae satisfacere et mereri nequaquam potuit; quo tamen non obstante, satisfactio eius ac redemptio fuit ex sua intrinseca dignitate, non solum aequivalens et condigna, verum etiam superabundans, imo infinita 435-441
- QUAEST. 49. — THESIS LII. Passio Christi praecessit ut quaedam universalis causa remissionis peccatorum, quam necesse est singulis applicari ad propriorum deletionem peccatorum; valet autem ad liberationem ab omni malo, perfectamque beatitudinem *certo ordine* consequendam; et quia ordo iste in hoc maxime consistit, ut per prius constituamur in via ad regnum coelorum, constat merita Christi non excludere merita et satisfactiones nostras, quae recte dicuntur niti meritis et satisfactionibus eius 442-446
- SCHOLION. *Pro omnibus hominibus mortuus est Christus, et ideo redemptio eius est universalis quoad sufficientiam, tametsi passionis fructus, nec ad omnes proveniat quoad efficaciam, nec etiam proveniat aequali modo ad eos ipsos qui re et actu participes eius efficiuntur* 446-448
- QUAEST. 50-52. — THESIS LIII. Christus est vere mortuus per animae separationem a corpore, manente interim unione disiunctarum partium ad suppositum Verbi. Fuit etiam sepultus ad veritatem mortis magis comprobendam, et tribus diebus, tribusque noctibus, secundum Scripturas, permansit in sepulcro. Denique statim ac in cruce exspiravit, descendit ad inferos, et per praesentiam animae suae penetravit in limbum Patrum, quos ipso instanti, aeternae gloriae effecit participes 449-454

CAPUT QUARTUM

QUAEST. LIII-LIX. De exaltatione Christi post hanc vitam.

<i>Capitis partitio.</i>	455
QUAEST. 53-54. — De resurrectione Christi <i>secundum se</i> , tum <i>quoad qualitates resurgentis</i> , tertio <i>quoad causalitatem respectu iustificationis et resurrectionis nostrae</i>	455-457
QUAEST. 55. — THESIS LIV. Convenienti ordine et sufficientissimis argumentis manifestata est mundo resurrectio Christi.	458-471
QUAEST. 57-59. — De Christi ascensione, sessione ad dexteram Patris, et iudiciaria potestate	471-476

PARS TERTIA

DE CREDIBILITATE MYSTERII INCARNATIONIS.

<i>Huius tertiae partis ratio et obiectum</i>	479
THESIS LV. Christus in terris degens, verum se esse Deum disertis ac perspicuis testimoniis declaravit; idemque post ipsum praedica-verunt missi ab eo Apostoli.	480-507
THESIS LVI. Supradictas de Christi divinitate attestaciones evidententer credibiles faciunt, in primis prophetiae Messianicae, quae ab antiquissimis temporibus multifariam multisque modis editae, in una persona Iesu Christi mirabiliter fuerunt adimpletae	507-537
THESIS LVII. Fundamentale christianae religionis dogma evidententer credibile etiam faciunt facta miraculosa quae in libris N. T. referuntur; praesertim vero, ineffabilis ex omni parte perfectio Iesu Christi, qui in nobis habitavit plenus gratiae et veritatis, omnemque humanae naturae proportionem supra modum excedens, terras pertransivit	537-548